

YES WE CAN!

Beschut Wonen in de praktijk

Beschut wonen? Beschut wonen begeleidt mensen met psychische problemen die geen nood hebben aan een permanent verblijf in een psychiatrisch ziekenhuis of waarvoor ambulante begeleiding onvoldoende is. Beschut wonen biedt hen een woonvorm aan waar ze begeleiding krijgen. In Vlaanderen zijn 84 initiatieven voor beschut wonen, BEWUST is daarvan de grootste.

In Sint-Truiden zijn we te gast bij de vzw BEWUST, een vzw voor Beschut Wonen. Oprichter, bezieler en voorzitter Marcel Plessers en directeur Niek Geuens brengen er vol enthousiasme het verhaal van de vzw en de talloze organisaties die er in de loop der jaren uit ontstonden in antwoord op de noden van hun cliënten. Een verhaal dat start in 1978. Er was eens...

BEWUST

Marcel: BEWUST ontstond in 1978 uit het psychiatrisch ziekenhuis in Sint-Truiden. De doelstelling was het aantal (dure) bedden in de psychiatrie te verminderen, door meer ambulante en mobiele zorg aan te bieden. Ter vergelijking: een bed in de psychiatrie kost de overheid 200 euro per dag, iemand begeleiden via beschut wonen amper 34 euro.

Niek: BEWUST richt zich op volwassen mannen en vrouwen die moeilijkheden hebben op gebied van geestelijke gezondheid. Het gaat om mensen voor wie een ziekenhuisopname niet (meer) nodig is, maar voor wie ambulante begeleiding te beperkt is. BEWUST biedt hen huisvesting, begeleiding en een dagbezigheid en heeft daartoe verschillende organisaties opgericht. (zie kader)

Marcel: De begeleiding neemt verschillende vormen aan. Sowieso vraagt het wonen van onze mensen in 'gewone' huizen begeleiding en omkadering. Een hond die in de lift plast, lawaaioverlast,... Het is maar een greep uit de situaties die tot conflict met de medebewoners kan leiden en bemiddeling van onze kant vraagt. Maar de begeleiding gaat verder dan dat. Gaan ze op tijd naar de psychiater, nemen ze hun medicijnen in, wassen ze zich op tijd,... Tot de jaren '90 deden we ook de huishoudelijke klusjes samen met hen, sindsdien werken we

daarvoor samen met reguliere thuiszorg diensten. We ondersteunen hen ook bij financiële zaken: voor sommigen doen we het volledige financiële beheer (die mensen krijgen wekelijks zakgeld), anderen ondersteunen we hierin. Ook het relationele aspect komt aan bod: wij ondersteunen hen in de contacten met huisgenoten en burens, maar ook met familie en vrienden. De concrete begeleiding is voor elke cliënt anders, wij leveren zorg op maat. De gemiddelde begeleiding bestaat uit twee momenten per week van telkens een paar uur. Wij werken altijd vanuit een herstelvisie, waarbij de mogelijkheden van onze bewoners centraal staan.

Niek: Een zinvolle dagbesteding is enorm belangrijk, zeker voor psychiatrische patiënten. Meestal beginnen ze in ons dagactiviteitscentrum, waarna ze kunnen evolueren naar betaald werk. Voltijds werken is echter niet evident. Onze mensen zijn niet stressbestendig en kunnen niet om met wisselende omstandigheden. Psychiatrische patiënten hebben meestal nood aan deeltijds werk, aan een eigen werkpost en voldoende ruimte om hen heen.

Marcel: Binnen BEWUST begeleiden we jaarlijks 260 mensen, hoewel we strikt genomen slechts een erkenning hebben voor 206 mensen. Maar we kunnen mensen die zich aanbieden toch niet in de kou laten staan? Dus ook zonder subsidiëring helpen we hen vooruit. De intensiteit en het aantal begeleidingen is echter heel wisselvallig: soms kunnen onze mensen maandenlang verder met een minimale ondersteuning, soms zelfs zonder begeleiding, waarna ze ineens in een crisissituatie verzeild raken en de ondersteuning weer opgeschaald wordt.

Toegenomen huurprijzen en verminderde stabiliteit

Niek: Vroeger hadden we meer groepshuizen, terwijl mensen nu meer en meer individueel (willen) wonen. De wetgeving waaronder wij vallen is hier echter niet op aangepast. In combinatie met het toenemende gebrek aan betaalbare woningen, is dat een moeilijkheid. Wij hebben een aantal woningen in eigen bezit, maar een aantal huren we ook (al dan niet in samenwerking met sociale huisvestingsmaatschappijen). Idealiter zou alles via de sociale huisvesting lopen, maar dat is vandaag nog niet mogelijk.

Marcel: Mensen die bij ons terecht komen, zijn ook steeds minder stabiel. Er moet bespaard worden in de sector van de psychiatrische ziekenhuizen, dus komen mensen almaar sneller in beschut wonen terecht. Vroeger kregen we mensen die lang behandeld waren in het ziekenhuis en daardoor redelijk stabiel waren, vandaag moeten mensen al na een korte periode het ziekenhuis verlaten waardoor ze veel sneller hervallen.

Niek: In tegenstelling tot beschermd wonen (dat onder de gehandicaptenzorg valt), valt beschut wonen onder Volksgezondheid. Met de zesde staats hervorming zijn de bevoegdheden voor beschut wonen overgedragen van de federale naar de Vlaamse Regering. Het is de intentie van de Vlaamse overheid om vanaf 2025 de financiering van beschut wonen ook te voorzien via de persoonsvolgende financiering, maar wat dit concreet zal betekenen voor onze werking is nog onduidelijk. We vrezen dat het binnen de geestelijke gezondheidszorg niet evident zal zijn, aangezien de budgetten toegekend worden aan de persoon. Een psychiatrische patiënt kan vandaag prima functioneren (en bijgevolg maar een klein budget toegekend krijgen), en morgen een psychoot zijn waardoor zijn zorgnoden sterk verhogen.

BEWUST EN AANVERWANTEN: EEN OVERZICHT

- 1978** Ontstaan uit Psychiatrisch Ziekenhuis Ziekeren in Sint-Truiden
- 1983** Oprichting vzw BEWUST
- 1986** Oprichting arbeidszorgproject Het Heft, met daarbinnen zowel een Arbeidscentrum (waar mensen op hun eigen tempo semi-industrieel werk uitvoeren) en een Werktrainingscentrum (waar mensen getraind worden met het oog op een toekomstige tewerkstelling of opleiding)
- 1995** Oprichting woon-zorgcentrum Den Akker: zelfstandig wonen van zorg-behoevende personen en senioren ondersteunen
- 1999** Start Halfweghuis (training naar zelfstandiger wonen voor jongvolwassenen)
- 2007** Oprichting De Ploeg: Sociale werkplaats Start De Kade: Dagactiviteitencentrum, dat door middel van een gestructureerd aanbod aan activiteiten (lezen, quizen, knutselen, tuinieren,...) een zinvolle invulling van de vrijetijd beoogt
Start Trefpunt: Centrum voor Vorming en Vrijetijd, dat (ex-)psychiatrische patiënten helpt om terug greep te krijgen op de eigen daginvulling
- 2008** Start trainingshuis Ziekeren: Huis voor mensen met een psychose, voor wie de stap van het ziekenhuis naar Beschut Wonen te groot is
- 2009** Oprichting Den Teluur: Sociaal restaurant
- 2011** In kader van de projecten vermaatschappelijking van zorg ontstaat het netwerk Reling.
Een eerste concrete realisatie is de oprichting van de mobiele equipes voor crisisbegeleiding en langdurige zorg. BEWUST is partner in dit netwerk. Start zorgwonen, voor mensen die ondersteuning nodig hebben bij de lichamelijke verzorging
- 2012** Start structuurhuis voor mensen met Korsakov (dementie bij alcoholverslaafden, die maakt dat het kortetermijngeheugen verdwijnt)
- 2014** Oprichting Job-art: vzw die mensen begeleidt in hun traject naar betaald werk

www.bewust.be